

Numerul 7. Oradea-mare 18 februarie (1 martie) 1896. Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

T o m i ț ă .

Se 'ntorse acasă amărit și săturat până peste cap. Veșnic una ș-aceeaș. Iar il necăjiseră la prefectură cu obiceiul lui cel caraghios; căci Tomiță avea un nărav. Când nu-i eră la indemână dosarul cerut, ori când il cihăia directorul prea mult intr'o ți, se inciudă, își cârligă arătătorul de la mâna dreptă, il prindea 'n dinți și se ofăria, par că l'ar fi apucat bóla copiilor.

Unul îi đisese că sémăna cu Vasilache de la păpuși. Tomiță se mânia și-i respunse ciudos, din fundul dosarelor, să-l ierte, să-l sculească, să nu-i bată capul pe datorie, c'apoi își găseșce mantaua. Ș așa, dintr'una intr'alta, ajunseseră departe. Căci, cu toții, dór numai atâta așteptaseră, ca să-i ieie partea celuialalt și să se puie la contra cu Tomiță; până și arhivarul, șeful lui, om bėtrân și prieten vechiu. Ba, taman el îi đisese de femeie: „Că-i a tuturoră, până ș-a cui nu vré s'o aibă“. Asta chiar il scóșe din săríte; il infuriă amarnic, cu deseveșire.

— Să-i đică lui de muierc, de Frosa, de Frășinica lui! Că ce șcie satul, nu bārbbatul, și alte porcării de astea!... Nu; nu-i veniă să crėdă. Cum? Chiar îi đisese aeeva? Nu se 'nșelă? Auđise cu urechile lui? ... Nu; asta eră prea mult.

Și-și punca paie și se 'nșierbintă el singur. Și cum e Tomiță, când s'aprinde, rabdă 'ntr'ensul, mocni tótă điulica, până sėra tārđiu, când bătú ciasul să plece de la canțilerie. — Cum veni pe drum, numai el șcie. Își aruncă pālăria de la ușă și incepú să se plimbe dealungul odăilor, cu pași mari și grăbiți. Îi veniă damblaua, nu alta.

— Și la urma urmei, ce aveau cu femeia lui? Nu-i incăpea pământul? — Inghití-i-ar de vii! De-i o rea ori nu, — muierc lui! Și?... trėba lor? — D'apoi asta? Să-i deie 'n gura lúmei taman arhivarul! Om

in tótă firea, om insurat, să ție hangul unor băeți, mucoși pot a đice... Fiu... fiu... fiu...

Se oprise clocotind. Timplele îi svicniau cu putere, îi vjjiiau crierii, și-i scănteiau ochii ca tăciunii aprinși. Părea că 'ntr'o clipă se grămădisc intr'ênșii tótă agerimea bārbbăției lui, timpitá atát amar de vreme, intr'o cășnicie de șai-șpređece ani, mārșavă și desgustătóre. Obosit inse de-a-și pironi mintea la acelaș lucru, asá de trist pentru el, obosit de atâtea simțiri dure-rose, — se oprise la mesă, lângă jeț și căđú pe dēnsul abătut, doborit, ca un hoit, fără simțire.

— Au dreptate! Scárnăvia me face de rușinea lunei.

Și cum își răđimase cótele de mesă, capul îi căđú pe mâna dreptă, iar din ochii uscați de porniri pătimașe și fugiți in fundul capului, îi picurau lacrimi fierbinți pe hainele lui de camgarn, strimte și lustruite. Oftá și se scinciaá ca un copil:

— Of, Froso, Froso, zidire ticălósă, cum îți faci tu ris de bėtránețele mele!

Inse päreții remaseră muți la desnăđđuirea lui adăncă. Și nu-ș mai aflá loc in tótă casa, in tot pus-tiul. I se părea că-l arde scaunul ca jāratecul: il frigea până 'n rărunchi. — Mai mult se tări până la marginea patului și, gemend mereu, se lăsă jos in tótă lungimea trupului. Puterile îi erau istovite și adormi.

Rėsuflá din greu. O stăncă, par că, i se lăsase pe pieptul lui hirbuit. Iar impregiuru-i, din tóte părțile, in tótă casa, orbindu-l, năpădiá un nor de fum, gros și negru, ieșind dintr'o arhivă cu condicii aprinse. Deasupra, in nouri, ca un arhanghel al morții, plutiá 'n vėzduh Necuratul. — Cătrănit la față ca fundul ceanului, cu barba 'n furculiță, pleșuv ca 'n podul pālmiu, cu ochii lui de broscoiu — de i-ai fi tăiat córnele; ai fi jurat că-i arhivarul de la prefectură. Luat in vėrteșul acestei inchipuiri, Tomiță tremurá ca varga și vėrsá

sudori răci. Necuratul se pogorise lângă dânsul și-i dîsese, rânjind cu înțelesuri:

— Tomișo, Tomișo, vrei să-ți fie nevêsta credincioasă?

Nu mai încăpea indoielă; îl luă la vale, își bătea joc de nenorocirea lui. — Se deșteptase și cercă să se ridice. Cum eră lungit pe spate, i se încordară mușchii umerilor și ai pulpelor; dar în aceeaș clipă se destinseseră iute și cădû neputincios, sub privirea cea sticlôsă și fermecătore. În svêrcolirile lui inse, fluierile îi lunecaseră jos, pe covorul môle; tresări și se trezi de-odată în picioare, buimac, năuc.

În fundul odăii, la feréstră, pe scaun, sub cele din urmă raze ale sórelui, cari lunecând pieziș îi auriu pêrul ei acuma aprópe sur, nerăbdătore, ciudôsă, sborșită, ședea Frosa. Întórsă acasă, ea găsisese ușile deschise în lături, pâlăria 'n mijlocul căsiii, covórele luate înainte cu picioarele, duse par că de apă, iar pe Tomișă lungit pe pat, dormind dus, sforăind în redingota de serviciu. Înțelese totul și se cutremură. Nu dór de frică, dar de plictisêla aceleiași scene, care se repetă fără 'nterupere, de atâți amari de ani: el, ieșind din firea lui blajină, furios, nebun, aruncându-i în față vorbe gróse, murdare; ea, haină, fără inimă, abia stăpânindu-se, privindu-l cu o milă plină de batjocură, amenințându-l că-l lasă, că se duce, că-și ia lumea 'n cap, veninôsă și mușcătore, bănuindu-i bêtănêța lui și frumuseța ei pierdută și viêța ei prăpădită; apoi, tot el, mișelnic, isbucnind într'un plâns sfășietor, nervos și fără lacrimi, cu horcăieli și sughițuri, tremurând, târîndu-se și umilindu-se la picioarele ei:

— Iértă-me, Frăsinișo, iértă-me! Nu-ți cer nimic. Fă ce vrei... Fă ce vrei...

Îi eră lehamite. — Și pentru a-ș domoli neastêmpêrul, nerăbdarea de a se vedé mai curênd scăpată își luase lucrul. Împletia, dar gata de harță, hotărîtă și nemilôsă. Lânuri multe, în flori felurite, se 'nceurcau în pólele ei, cãrnóse și moi.

La doi pași de dênșă, impietrit, fermecat, Tomișă se oprise cu necasul inădușit în inima lui, cu furia stingêndu-i-se 'n ochi, cu dojenile amare prinse de limba lui rêmasă acuma mută între fãlcile 'ncelestate. În mâinile ei, mai gata, el zãrise scufia, scufia pe care șcîea bine că i-o pregãteșce 'n taină ca dar de điuă lui. Ș-atunci, simți ca o gãdilitură, care, pornită din creșcetul pleșuv al capului, i se pogoră prin têmples. de dupã sfêrcul urechilor, prin mușchii ședutului, lunecându-i pe fața tótă a pielei și furnicându-l până 'n tãlpi. — Sprincenile i se descreseră, i se muiaseră ochii, pielea i se făcuse cute tótă din têmples până la bãrbie, într'un zimbet desgustător, în care i se revêrsă întreaga viêța a trupului și care-i intindea peste mêsura gura lui, acuma plină de bale. Și când, gata de împăcare, ea-l pândia cu cõda ochiului, zimbînd tot și tremurând din glesne, el se apropiá încet-încet de dênșă, purtând pe buze-i cea din urmă sãrutare pãtimașă, o sãrutare zãdarnicã.

GHEORGHE DIN MOLDOVA.

Proverbe.

Porțile ori cãrui castel se deschid înaintea unui catâr încãrcat cu aur.

(Rusc.)

*

Cine caută stãpân, devine slugã.

La sobã.

*Sînt singurã și ca copilul,
Ce pór' o perlã 'n al seu sîn,
Și singur numai, când se șcîe,
Își sórbea dulcea bogãție
Cu dor pãgân.*

*La razele unui jãratec,
Ce umple soba de schintei,
Desmierd icóna-ți adorată,
Ce țese 'n viêța mea 'norată
Blãndi eurcubei.*

*Și cum tu singur ești norocul,
Ce 'n lume cu l'aș fi avut,
Aș vré să sbor în depãrtare,
Sã ved tu dulce arãtare,
Cã ce faci în acest minut.*

ELENA DIN ARDEAL.

Deputatul nostru.

Comedie originală în 3 acte.

(Urmare.)

ACTUL III.

Scena reprezintă grădina lui Frunzeanu: la mijloc o boltă de viță, sub care e așezată o mésză mare rotundă cu scaune de giur impregiur. De tóte părțile routuri de flori, pomișori mici, bãnci, scaune de trestii și meșcióre de giur impregiur. În fund se vede o parte a orașului.

Scena I.

FRUNZEANU și SADAGUREANU.

FRUNZEANU. Dumitrache-ãla e al dracului de n'are margini?

NICU (*ridênd*). Așaaa!... A fost o halima intrégã! Inchipește-ți ce i-a trãsniț p'în cap, ca să 'mpiedice intrunirea lui Gogoșescu. A pus sub ferestrele salonului care dă în grădină, doue maldãre de pae, și în momentul când s'aprinse Ioachimescu la vorbã, le-a dat foc. Ferestrele fiind deschise, fumul a intrat în casã! A strigat de jos că s'au aprins casele și toți cetățenii s'au imprãșciat ca potãrnichele. Pe urmă nu e vorba, au vêdut ei că nu erã nimic, inse nu se mai putea îndreptã. Bãnuesc toți că dta le-ai făcut figura și sînt supêrați foc.

FRUNZEANU. Ce mai trébã? Tot d'aia nu mai pociu eu, de dênșii!... Pot să se supere cât or pofti, n'am nici un zor...

NICU. Apropo! Te rog să-i spui dnei Frunzeanu că s'a aranjat cu Trifoiu și cu Basmandache.

FRUNZEANU. Daa?... Ei bravo!

NICU. Se vor abținé amêndoi și n'au să dea nici un concurs lui Gogoșescu.

FRUNZEANU. Cum mai merge cu votarea?

NICU. Admirabil de bine. Dumitrache își are tóte instrucțiunile date cum să procedeze! Ți-am spus aserã figura cu buletinele?

FRUNZEANU. A! Da!... Și merge?

NICU. Strună! Se dau plicurile cu buletinele dvóstre și ei cred că sînt ale lui Gogoșescu.

FRUNZEANU. L'am vădut și eu adineaura când am trecut p'acolo!.. Ai treb-acuma?

NICU. Nu, de ce?

FRUNZEANU. Te-aș fi rugat să te mai fi repeđit p'în sala de alegeri, face mult!... Omenii au destul vin?

NICU. Berechet! Măcar să-l bé ei pe tot!... Dta mai vii?

FRUNZEANU. Nu; rămân să 'ngrigesc de mésa care am s'o dau alegătorilor, și să trimit ceva șampanie biuroului!

NICU. Me duc în sală, și d'acolo, după ce s'o află rezultatul, îți trimet muzica și omenii pentru manifestatie. Eu, și decă o fi să viu, stau în salon! Nu vreau să m'arăt, să nu bănușcă ceva Gogoșescu.

FRUNZEANU. Bine!... (Nicu se 'ndreptă spre ușe și tocmai în prag se 'ntelneșce cu Mirinescu.)

Scena II.

Cei de sus, MIRINESCU.

MIRINESCU (*a parte.*) Ei, ce s'aude? Cam simte dl Frunzeanu?

NICU (*a parte.*) S'a pus tot la cale d'aséră. Mme Frunzeanu i-a vorbit mult în privința dtale, ba chiar a fost și o mică discuție. Ađi i-am spus lui nenea Frunzeanu că ai trecut de partea lui și cu asta e mai imbunat nișel. Uite-l colo, veđi de-l ia cu binișoru!.. Isbândă bună...

MIRINESCU. Mersi! (Nicu *ese, Mirinescu se apropie.*)

Scena III.

FRUNZEANU și MIRINESCU.

MIRINESCU. Salut pe venerabilul domn Frunzeanu!

FRUNZEANU (*se întorče repede.*) A! Ce vėd? Dl Mirinescu? Ce-am auđit? La noi?

MIRINESCU. Nici nu puteam face altfel, mai ales că...

FRUNZEANU. Da, e frumos din partea dumitale. (*A parte.*) Mi se pare mie că iar o să-mi cėră mâna Anetei? Am să me fac și eu că nu-l înțeleg. (*Tare.*) Vii din sala alegerilor, dle profesor?

MIRINESCU. Da; acum plecai d'acolo! Se votéză în cea mai mare liniște. Nu e vorba, a 'nțercat în vr'o doue rėnduri Gogoșescu și cu loachimescu să facă scandal, dar s'au liniștit lucrurile... Țineam să ve întelnesc dle Frunzeanu, ca să ve...

FRUNZEANU (*Îi ia cuvėntul.*) Ei, ce đici? O să am destule voturi?

MIRINESCU. Mai e de vorbit? Toți votéză pentru dvostre... și pentru că v'am întelnit acum, imi iau curajul...

FRUNZEANU (*Îi taie cuvėntul.*) Așáá! Lasă-l pe mâna mea c'o să mi-l lucrez pe neica Gogoșescu, de-o să me pomenescă! Trebuie să fii plouat, ai?

MIRINESCU. Ca o curcă!... Și cum điceam dar, pentru că v'am întelnit, imi iau curajul să ve...

FRUNZEANU (*Îi taie cuvėntul.*) Să me rogi ca să te poftesc la banchet?... Vai de mine! Dragă! Dor s'ar puté? Vino nene! Și mai adu și vr'o doi prietini decă vrei. (*A parte.*) Cum să me scap de el, frate?

MIRINESCU. Pardon, că nu m'ați înțeles, dle Frunzeanu; doriaș să ve cer mâna...

FRUNZEANU (*Îi taie iar cuvėntul.*) Se 'nțelege că ți-o dau!

MIRINESCU (*în culmea fericirei.*) Da! Căt s'nt de fericit.

FRUNZEANU. Fireșce! Poftim (*Îi întinde mâna.*) Este mâna unui om cinstit.

MIRINESCU (*descurajat, Îi ia mâna.*) Da, dar nu erá de asta vorba...

FRUNZEANU. Aoleo!... Cu vorba, cu vorba am uitat banchetul... Scusă-me, te rog! (*Intră Elena.*)

Scena IV.

Cei de sus și ELENA.

ELENA (*înaintėxă.*) Cum merge cu voturile? Sandule?

FRUNZEANU. A! uite și soția mea!... Dragă, dá-mi voe să-ți recomand pe dl Mirinescu. Cel mai eminent profesor din tot județul nostru; dl Mirinescu, soția mea.

ELENA. S'nt veselă! (*Mirinescu, sărută mâna ei.*)

FRUNZEANU (*a parte.*) Uf! Bine că scăpai! (*Tare.*) Adio!

ELENA (*a parte.*) A! Va să đică, dl amenință pe Nicu? O să vorbim și noi ceva!

Scena V.

ELENA și MIRINESCU.

ELENA. Poftim de șeđi dle Mirinescu.

MIRINESCU. Mersi, dnă. (*Șed amėndoi față 'n față.*)

ELENA. Am auđit că doriți, fórte mult să luați în căsătorie pe cumnata mea?

MIRINESCU. O! da dnă! Din tótă inima! Mai ales că o și iubesc.

ELENA. După căt înțeleg, soțul meu nu prea vede cu ochi buni acėsta căsătorie, și de aceea nu se invoeșce.

MIRINESCU. Vai! Așá e!

ELENA. N'ai nici un mijloc să-l indupleci?

MIRINESCU. Nu mai șeiu nici unul, căci tóte au fost insedar.

ELENA. Ai mai încercat și ađi?

MIRINESCU. Da! Și s'a făcut că nu me 'nțelege! (*Pausă.*)

ELENA (*cu hotărėre.*) Domnule Mirinescu, nu găsești dta că e cam periculos?...

MIRINESCU. (*surprins.*) Ce e periculos dnă?

ELENA. Procedul prin care vrei să reușești!

MIRINESCU. Dómnă, dar...

ELENA. Te rog, ascultă-me până la sfērșit fără să mă 'nterupă! Atăta merit, cred, de la dvostre?

MIRINESCU. Vai de mine! Cúm să nu?

ELENA. După ce voi treminá, vorbeșce căt vei avé plăcere, și pentru că șeiu tot, îți voi vorbi fără incungiu: Eri séră, Nieu mi-a făcut cunoscut convorbirea ce ați avut-o în casa lui Gogoșescu. Ați comis amėndoi o nesocotință din cele mai mari, să vorbiți la un dușman astfel de lucruri. Se putea fórte bine s'asculte cineva la ușe și în cazul acesta me făceți de risul tērgului întreg.

MIRINESCU. Aveți dreptate; dar veđi că nu ne putea auđi nimeni; toți erau ocupați.

(Va urmá.)

GR. MĂRUNȚEANU,

Poiana somnorosă.

— Legendă aflată între hârtiele lui Dietrich Krickbocker. —

De W. Irving.

(Urmare.)

Indată a aușit o horzitură, — dinții lui au început să clănțâni și genunchii a i se lovî de șea de frică, — eră numai frecarea unei clômbe de alta în urma vântului. A trecut de arborele acesta în pace, dar alte primejdii erau acum înaintea lui.

Cam doue sute de pași de la arbore eră un pod îngust peste o mocirlă grosă și afundă, cunoscută sub numele: mocirla lui Wiley. Câteva bărne și grinzi dur cioplite zăceau una lângă alta și serviau de pod peste rodina acesta. De partea acea de drum, pe unde apa se scură în pădure, o grupă de goroni și castani, de cari erau înfășurați curpeni și viță de vie sălbatică, făceau podul acesta și mai întunecat.

Trecerea peste podul acesta eră cercarea cea mai grea. Tocmai aici a fost prins nefericitul André și în grupa acesta de arbori au fost ascunși gardiștii, cari s'au aruncat pe el. Locul acesta totdeauna a fost considerat de vrăjît și gróznice erau simțirile copiilor de șeolă când treceau pe acolo singuri după înopțare.

Când s'a apropiat de podul acesta, inima lui a început a bate grozav; s'a întărit, și-a adunat tótă rezoluțiunea și dând calului în còste o jumătate de ferdel

de călcăie, s'a repeșit ca să trecă iute peste pod, dar calul acesta bėtrân și cu nărav, în loc să mērgă înainte, a făcut o mișcare laterală și se apropiá cu el ventriș de marginea drumului. Ichabod, a cărui frică s'a mărit prin mișcarea asta, a luat fránele de cealaltă parte și da des cu călcăiul piciorului contrar: dar tóte erau inședar; cālăria lui, ce-i drept, a plecat, dar numai ca să se bage cu el de cea parte de drum într'o desime de măceși și de spini. Acum invēșătorul a început a imblăți pe bėtrânul „prav-de-pușcă“ și cu mânilor și cu picioréle, și acesta de la o vreme a pornit înainte sufiând și sforcăind, dar tocmai la pod iară s'a oprit așa de iute, încât cālărețul eră pe aci să se deie peste cap. În momentul acesta a și atins un șgomot de ploșcăituri prin baltă, urechille simțitóre a lui Ichabod. Prin întunerecul de clômbe, el a observat la marginea podului o matahală négră, diformă și mare ca și un tun. Acea nu se mișcă, ci se părea gata — ca un monstru gigantic să se arunce pe cālător. Pėrul

spăimēntatului pedagog i s'a rădicat în creșcet cu teróre. Ce eră de făcut? Să se întórne și să fugă, eră acum prea târziu, afară de acea ce șanse erau aci ca să scape de duhul acesta, decă eră dracul, carele pòte cālări pe aripele vântului? Adunându-și simțirile și ca să-și arate curajul, el a întrebat cu graiu tremurător: „Cine ești tu?“ N'a primit nici un răspuns. A repetat întrebarea într'un ton mai și mai agitat. Dar nici acum, nici un răspuns. Încă odată a început a bufni în còstele neindoiosului „prav-de-pușcă“ și închidēndu-și ochii, a erupt fără de voie cu zel într'un glas de psalmi. Atunci mătăhala s'a mișcat și cu o săritură a fost în mijlocul drumului cât o clăie. De și nóptea eră înfricoșat de întunecósă, totuș formele visinei s'au putut până la óre care grad recunòșce. Se părea că-i un cālăreț de dimensiuni mari, încălecat pe un cal negru și puternic. Acesta nu și-a oferit însoțirea, nici nu l'a molestat, ci s'a postat înapoi în marginea drumului pe partea ochiului orba „pravului de pușcă“, carele acuma îndată s'a lăsat de năravuri.

MODELUL MAMEI.

Ichabod, carele n'avea trebuință de un atare companion de miédă-nópte. aducēndu-și aminte de aventura lui Brom ososul cu oștēnul lui Hessian, acum și-a îndemnat calul și a voit să-l lase înapoia lui. Streinul inse tocmai așa și-a îndemnat și el al seu ca să rămână în apropiere. Ichabod atunci și-a oprit calul ca să trecă acela înainte, dar matahala încă a făcut așa. Atunci inima lui a început a se scufundá

în el; iară a încercat să întoneze un psalm, dar limba lui uscată eră lipită de cerul gurii și n'a putut să scótă nici un sunet. Eră un ce în tăcerea morósă și afundă a statornicului companion, ce l'a făcut misterios și înspăimēntător. Acuș a devenit și mai înfiorător. La un suiș, care a adus figura necunoscutului drumar în contrast cu cerul, gigantic în mărime și invēlit într'o manta, Ichabod a fost scuturat de gróză, observând că-i fără de cap; — dar gróza lui s'a mărit și mai tare, vedēnd că capul carele ar trebui să steie pe umeri, eră pus pe oblencă înaintea lui! — de eră p'aci să des-pereze. Acum iară a început a plouá la pumni și la boldituri pe bietul „prav-din-pușcă“, sperând, prin un curs grabnic, să scape de soțul seu, dar spectrul acesta eră tot înapoia lui. Aergau ei cât puteau de săriau petriile și scānteile la tótă săritura. Numai ce fluturau hainele cele subțiri ale lui Ichabod când își plecá statura lui naltă peste capul calului în fuga cea mare.

Așa au ajuns ei la calea care vine din poiana

Soldatul degerat.

somnorosă, dar „pravul din pușcă“ par că ar fi intrat dracul în el, în loc să cură în partea aceea, s'a întors în cea opusă și a tăiat-o cu el la stânga pe deal în jos. Calea acesta conduce pe o hōncă țifosă, înumbrită de arbori un pătrar de mil tocmăi la podul cel renumit de strigoi, în fața bisericei din deal.

Când din frica cea mare, călătorul nostru a fost apucat un pic înainte și eră pe mijlocul hōncei, s'a slobozit cingetōrea de la șea și a simțit cum alunecă acea sub el. A prins-o de oblenc și s'a încercat să se țină de ea, dar insedar, — abia a avut timp ca să-și ineleșce mânile de după grumazii calului, până când șeua a și picat și el a aușit cum a troncănit sub picioarele călărețului de dinapoi. Pentru un moment ș-a adus aminte de grōza lui Hans van Ripper, a cui eră șeua cea de serbători, dar acum nu eră vreme de in-grigirea asta; mătăhala eră la șoldurile calului și precum eră el călăreț slab, abia se ținea în șeșut, plecându-se câte-odată într'o parte, câte-odată într'alta, mai alunecând și până pe șelele calului, i se părea de scuturatul cel mult, că se rupe în doue.

O zare de lumină printre arbori, din nou i-a inspirat speranță, că podul nu pōte fi departe. Reflectarea unei stele de argint din vale, i-a spus că nu se inșeai. A vēșut, licurind subțire printre ramuri, zidurile bisericei și și-a adus aminte de locul unde spectrul lui Brom a dispărut. „Dēcă aș putē numai ajunge podul odată“, — cugetă Ichabod, „am scăpat“. Tocmai atunci a și aușit tropotind și suflând calul cel negru inapoia lui, de i se părea că-i simte rēsufierea. Înca o lovitură convulsivă cu călcăiele în cōstele „pravului din pușcă“ și acesta a sărit pe pod, de rēsunau podelele sub ei și au ajuns de cealaltă parte. Acum Ichabod a aruncat o privire napoi ca să vēdă, ore dispare persecutorul seu în flacără și schintei. În momentul acela a și observat cum se rădică mătăhala în scări și tocmăi când a svērlit cu capul după el. Ichabod s'a încercat să se ferescă de sburătura acesta horribilă, dar prea târziu. Acea s'a lovit de capul lui c'o pocnitură grozavă, încât el a picat de a lungul în pulbre, — până când „pravul din pușcă“ și călărețul cel nemernic a trecut ca vēntul.

În ziua următoare calul bētrân s'a aflat fără tărniță, cu frēnele și cu căpestrul între picioare, pascēnd pe lângă gardul stăpănu-so. Ichabod n'a apărut la prānș. — amiēși a sosit, dar chabod nu. Copiii s'au adunat la școlă și săriau în reutatea lor peste bănci și mese, dar invēțătorul ca în palmă. Hans van Ripper a început a deveni in-grigit de sōrtea lui Ichabod și de a tarniței. O cercetare s'a făcut și după investigațiuni diligente, au ajuns în urma lor. Într'o parte a călii care conduce la biserică, s'a aflat șeua călcată în tină; urmele copitelor afunde au dovedit un curs furios de doi cai cătră biserică. Într'un băltoc sub pod, unde apa curgea încet, s'a aflat pālăria nefericitului Ichabod și aprōpe de ea un bostan plutind. Tōtă valea a fost cercetată, dar trupul invēțătorului nu s'a aflat. Hans van Ripper ca esecutorul averii lui, a examinat legătura care conținea tōte efectele lui lumești. Acelea constau din doue cameși și jumētate, dintr'o pāreche de ismene cārpite și dintr'un rāzor (biciu) vechiu. S'a mai aflat o carte de psalmi și o pipă stricată. Celelalte cărți și mobilele se țineau de comună, afară de istoria lui Cotton Mather, în almanach și o carte de visuri și de noroc.

(Finea va urmă)

DR. T.

Ea danțeză.

(După Jacques Normand.)

Garăș baluri și serate,
Iarăș rochii decoltate,
Iar petreceri ce curg val;
Uf, intrăm în carnaval!
Reincepe vremea 'n care
Tōtă nōptea dōmna-mi sare
Vrēnd cu mod-a fi conform,
Ea danțeză . . . și eu dorm.

E slăbuță, mititica,
Geme tōtă țiuilica
De migrene, nevralgii . . .
O țiu tot în doftorii,
Dar cum vine sēra 'ndată
Într'o clipă-i transformată,
Ea cerea nespūs, enorm
Cum danțeză . . . și eu dorm

Câtva timp me țiu eu bine,
O primesc pe lângă mine
Cum tot sare tontoroi,
Trec la cărți și eu apoi
Să 'nvertesc puțin pichetul,
Dar incetul cu incetul
Ochii mei se 'nchid, adorm,
Ea danțeză și eu dorm.

Dorm și 'n vis fără 'ncetare
O tot vēd mereu cum sare,
Strinsă tare de mijloc
D'un braț negru de gheroc;
În mulțime cum s'aventă
După musica ce cāntă;
Îi vēș pasul uniform
Cum danțeză . . . și eu dorm.

Dorm, sēu nu, dormim mai bine,
Căci și alți bărbați ca mine,
Prin fotele rēsturnăți,
Stau în visuri cufundați,
Sub aceeaș greutate.
Avēnd frunțile plecate
Murmurăm cu glas inform:
«Ea danțeză și eu dorm».

Și când ziua se iveșce,
Danțul tot nu-și isprăveșce,
«Înc'un valț ș-apoi plecăm;
«Un minut dar să mai stăm»
Dice. Iar când în trāsură
Plec cu dēnsa, în mēsură
Se tot sēcāe enorm,
Ea danțeză și eu dorm.

Dară las' că îmi șopteșce
Rēsbnarea. Când va creșce
Mititica, fata mea,
Ca și mă-sa o să vrē
Să danțeze. A mea soție
Tot cu dēnsa o să fie
Și-o să țicā-atunci conform:
«Fata-mi jōcă și eu dorm».

Da, draguța noastră fată
O să fie 'ncungurată,
Scumpă nevestică, de,
Și-o să jöce 'n locul teu,
Iără tu atunci, in tine,
O să ȕici la fel cu mine.
C'un căscat imens, diform
«Ba danțeză și eu dorm».

Ah, atuncea o să fie
Pentru mine bucurie,
N'o să vreau să șciu de bal,
O să dorm in carnaval
Nóptea cât o fi de mare
ȕicënd: Dóma rolul are
Să vegheze, me transform;
Fata-mi jöcă și eu dorm!

N. ȐINCU.

Englezóica

Rece ca o Englezóică! esclamă Nusset, iar vodevilul a făcut din „insulară“ un tip de care îți vine să fugi: o creatură cu picioare enórme, cu falcă de goril, cu mâni osóse, cu sín turtit, cu pălărie rotundă, cu voal verde, cu ochelari și cu ciorapi căđându-i pe niște cisme de pescar.

Și cu tóte acestea realitatea nu este așa, scrie un corespondent al ȕiarului „Le Temps“. Ceea ce trecătorul ia drept rēcélă, scrie ȕiarul parisian, este, la Englezóică, fórte adesea, seninătate, siguranță, un mod de a fi curagiósă, gravă, incredetóre și simplă, care esclude cochetăria in profitul demnității.

Englezóica n'are trebuință să alerge la intrunirile publice, nici să țină discursuri, nici să ocupe opinia publică cu persóna ei. Ea își cunoșce drepturile, se mulțumeșce cu ele și nu-și perde vremea reclamând altele noi.

Din copilărie deja ea cunoșce legea prescripțiilor care îi asigură libertatea. La șese-spre-dece ani îi va fi permis să repudieze autoritatea părintescă, decă dovedeșce inaintea unui magistrat, că acéstă autoritate se exercită in paguba sa; judecătorul o autorisă atunci să părăsescă casa părinților și să locuiescă singură cu condiția ca să se porțe bine. La douedece și unul de ani e stăpână pe ea ênsăși, liberă să se mărite fără să consulte pe niweni.

Măritată, ea păstréză, in virtutea unei legi speciale, facultatea de a face comerț, de a-și administră veniturile, de a pune sechestru, la trebuință, pe léfa bărbatului decă acesta își negligeză casa. Nici odată Englezóica nu abdică la drepturile sale.

Se șcie cât de puține sânt formalitățile căsătoriei engleze: o visită la registrar, o cheltuielă de cățiva shillingi, doi martori și... nici o hârtie. Dar trebuiesc examinate de aprópe aceste moravuri ca să-ți poți da sémă de libertatea lăsată Englezóicei.

Luna trecută, povesteșce corespondentul lui „Temps“, intrasem intr'o librărie ca să cumpăr niște hârtie. Fata negustorului, care conducea magazinul, me amână peste câteva ȕile pentru că, imi spuse ea, aștéptă să-i sosesc hârtie de care imi trebuia mie.

— Bine, respunsei eu, voiu veni sêptemâna viitoare.

Ea se codi puțin, apoi imi ȕise:

— Veȕi că sêptemâna viitóre nu me vei mai găsi aci fiind că mâne me mărit. Dar te rog, nu spune tatălui meu, căci nu l'am prevestit încă.

De fapt, tatăl n'a fost prevestit decăt in ultimul moment, de cătră logodnic, care îi vorbi cam in termenii aceștia:

— Peste un cias me insor cu fata dumitale. Nu ȕi-a vorbit despre acéstă căsătorie fiind că te-ai fi opus. Totul e gata. Mirésa se duce la mama ca să se imbrace și mărtorii aștéptă in trăsura care stă la pórtă. Acum, pune-ȕi gherocul și vino de asistă la ceremonie.

Și tatăl s'a imbrăcat cu gherocul și a asistat la ceremonie, nu de altceva, dar fiind că eră mai corect.

Cam in acelaș moment, cu ocașia unei căsătorii. o fată de douedece și unul de ani se dedea, in biserica Saint Martin, la o manifestație care n'a surprins pe niweni, ba care chiar a beneficiat de o aprobare unanimă.

In momentul când preotul, procedând la ceremonie, intrebă după obiceiul englezesc:

— Cine dă pe femeia acéstă acestui om?

Miss Ethel B., mirésa a impedecat pe tatăl seu de a responde și s'a adresat de adreptul preotului:

— Nu me dă niweni, ci eu me dau omului pe care l'am ales. Intrebarea pe care o formularăți datéză din timpuri, din fericiri trecute, când femeia eră considerată și se censideră ea ênsăși ca un lucru, ca o sclavă de care dispuneau părinții cum voiau ei. Decă n'aș consimți să me unesc cu logodnicul, nici o putere omenescă nu m'ar puté conștringe s'o fac. Rog, dar, respectuos pe tata să nu respundă la intrebare, și ve declar, fiind că me intrebați, că eu ênsă-mi me dau omului pe care-l vedeți aci.

Clergyman-ul a mărturisit, după aceea, că incidentul acesta i-a pricinuit mai multă incurcătură decăt nemulțumire.

Cătră sferșitul ceremoniei preotul intrebă pe mirésă decă promite „respect și supunere bărbatului“.

— Decă nu l'aș respectă, respunce mirésa, n'aș fi venit aci; și voiu continuă să-l respect câtă vreme va merită acest respect, in voiu stimă câtă vreme va merită stima mea. Dar nu me leg să me supun lui. Imi iau un tovarăs, un prieten iubitor, iar nu un stăpân.

Tóte acestea fure ȕise pe tonul cel mai liniștit, fără animație, cu o evidentă intențiune de respect pentru preot și pentru asistenți. Mirele nu parea de loc surprins, ba aprobă din cap, suriȕend. A doua ȕi câteva ȕiare inregistrau faptul fără comentarii; și e de observat că nici un articol n'a fost publicat in privința acéstă de vre-o femeie, cu tóte că presa din Londra numără vre-o doue sute de colaboratori cu fuste.

Englezóica e crescută intr'un spirit de incredere și de intrepiditate care lipseșce educației franțuzeșci. Urméză de aci că Englezóica are ore-cum o înfășurare „băietescă“. Dar te obicinueșci cu acéstă aparență, cu acest nu șciu ce corect și rece care impune rezervă fără să impiedice simpatia. Acéstă aparență nu le face nici mai puțin draguțe, nici mai puțin blonde, nici mai puțin svelte. E paguba dumitale decă, supuș rutinei, renunți de a le admiră; și decă nu găseșci grații la cle, acéstă insémă că nu le cunoșci.

~~~~~

Inteiu judecător de instrucție al omului e propria lui conșciință.

*

Ne credem stăpâni, fiind slugi unul altuia.

POPORUL.

Înțelesul unei strigături neînțelese.

In graiul poporului român și mai cu seamă în poeziile populare adesea occur și cuvinte, la cari numai cu greu le poți afla originea și înțelesul. Știința filologică nu mai este în stare să le afle originea și înțelesul. Afară de aceste, în poeziile populare occur și cuvinte mitologice al căror înțeles se desfășură prin știința mitologică. Dar nu e de lipsă să recurgă omul totdeauna la filologie sau la mitologie, decât-ori îi vin înainte cuvinte neînțelese în poezia populară. Puțină cugetare, puțină cumpenire a lucrului îl ajută a ajunge la adevăratul înțeles, pe care nici știința filologică și mitologică intrăgă nu este în stare a li-l da. Acesta procedură trebuie să se observe și în strigătura sulevată în nr. 5 al „Familiei“ de dl Acsente Lucian Bolcaș la cestiune de rezolvit, care sună astfel:

»Bate vĕru pîntenii,
Bate Ieșdanul sacii;
Că-s pe fundul mănecii
Pe sĕma duminecii.»

Dacă acesta strigătură se prezintă cetitorilor în forma acesta, vrînd nevrînd, trebuie să se mire. Dar ore lucru de mirat e? „Să te miri? Să nu te miri?“ Ba nici decât!

Eu am auzit acesta strigătură cu 7 ani înainte de acesta în Ardeal, în locul meu natal și o-am auzit-o și în Silvania, unde sînt stabilit numai de vr'o trei luni. Nu mi s'a părut inse de loc curiosă. Nu știu de ce să se fi părut la alții? Dóră pentru „Ieșdanul“?

„Ieșdanul“, cuvînt ca atare n'a existat de cînd e lumea și nici nu va existá; prin urmare nici nu pôte fi nici de origine geto-dacică, nici de origine celto-galică, nici nu-și deduce originea din mitologie.

Să însemneze ore ceva? — Nimic! Și totuș strigătura nu e un non sens, — firește pe lângă o neînsemnată modificare a cuvîntului „Ieșdan“.

Că dl Acsente Lucian Bolcaș nu a înțeles strigătura acesta nici cu 10 ani înainte de acesta, nici în zilele din urmă, provine de acolo că dsa, cînd a auzit strigătura, nu a cercetat cu de-amîntul să vedă, să se convingă, că ore așa e strigătura, precum dsa și-a notat-o? De cumva scrută mai aproape, ajungea la rezultat, venind la adevăratul înțeles și strigătura din cestiune nu i s'ar fi părut „o strigătură neînțeleasă“.

Acosta este o greșelă, de care nici alți culegători nu-s ferii în culegerea poeziilor populare. Respectivii cînd aud poezia, și-o notéză indata cum au înțeles-o, fără de a mai cugetá asupra cuvintelor ce le scriu, că bine le-au înțeles ori ba, sau le scriu în graba mare și apoi cînd recetesc poezia, se tot miră și se uimesc de ceea ce cetesc.

Așá a pãit-o pôte și dl Acsente Lucian Bolcaș. De reflectá puțin asupra cuvintelor din strigătură și decă neafînd înțelesul — ar fi întreat de feciorul, ce a strigat strigătura, atunci nu trebuia să recurgá la filologi sau la mitologiști pentru a afla înțelesul ei și în specie înțelesul și originea cuvîntului „Ieșdan“. Cestiunea ar fi fost rezolvită cu cea mai mare ușurință fără de a fi bágat pe filologi și mitologiști în corn de capră.

Pe dl Acsente Lucian Bolcaș articolul de la „Ieș-

danul“ l'a sedus pôte a crede, că e de origine geto-dacică ori celto-galică. Decă ar fi lăsat afară articolul, atunci pôte cestiunea pusă pe tapet ar fi fost deslegată. Lăsându-se afară articolul, ar fi ramas „Ieșdanul“ carele pentru mai mare ușurință intru a înțelege versul al doilea din strigătură, se desface în silabele din cari e compus: „Ieș—da—nu“. Probând apoi a-l esprima la olaltă cu celelalte cuvinte din vers, ar fi ajuns peste totă așteptarea la rezultatul imbucurător, ar fi aflat adecă, că versul sună:

»Bate-i-aș, da nu-s aci«.

Strigătura intrăgă, după cum am auzit-o eu — și în Ardeal și în Silvania — e:

Bate vere pîntenii
— Bate-i-aș, da nu-s aci,
Că-s pe fundu mănecii
Pe sĕma duminecii.

Iată nodul gordian deslegat! Cuvîntul „Ieșdan“ nu pôte fi cuvînt de origine străină, cu atât mai puțin cuvînt mitologic, vre-un fĕt al vremilor istorice-legendare! El aparține la celelalte cuvinte din vers, ceea ce conțestul consecvent arată destul de eclatant.

Dl Acsente Lucian Bolcaș pôte acum să esalte și să se bucure, că în butul tuturor cercetărilor filologice și mitologice, pe o cale cu mult mai ușoră, pôte să cunoască mai de-aprópe pe „Ieșdanul“.

P. O. BOCCA.

„Ieșdanul“.

În nr. 5 al „Familiei“ cetii un articol intitulat „O strigătură neînțeleasă“ semnat de dl Acsente Lucian Bolcaș.

În acela se citéză și versul:

Bate Ieșdanul sacii.

La noi în Cou și impregiurime se mai đice despre Ieșdan:

Mândra mea cea de la rit,
Nu sedé în tĕrg pré mult,
Că Ieșdin e 'n codru-ascuns
Și-și ia tot ce este bun,
Stând cu toți ortacii 'n drum.

Frunđă verde din rĕzore,
La Crisciorel sub pripor
Ieșdin bé c'un domnișor.
Domnișorul tot đicea:
— Ieșdane, ortace dulce,
Lasă codrul, vină 'n puste.
Cât îi de-aici până 'n »Arpete«,
La Ieșdan nu-i ai părechie.

Un moșneag ce mi-a comunicat aceste, đice, că acest Ieșdin-Ieșdan-Ieșdan ar fi fost un lotru mare venit din alte ținuturi. Așá erá de svelt și frumos, încat părechia pe lume nu i-ai fi aflat.

Đice moșul că a fost o cîntecă despre el, care pe cînd el erá fecior, se cîntá, ađi nu se mai aude. A uitat-o chiar și el.

Deci Ieșdan sĕmĕnă a fi fost un hoș mare, decă putem să credem doina ori hora și spusele moșneagului.

VASILIU SALA.

SALON.

Pacostea norocului.

Intr'una din zile me pomenii la mine c'un prieten pe care nu-l vădusem de vr'o dece ani. Atuncea s'a mutat in celalalt corn al țării și nu mai aușisem de el. Nu șcieam nici macar decât mai trăeșce.

— Ce vânt te-a adus p'aici? — îl întrebai.

— Pacostea norocului.

— Vrei să te 'nsori?

— Aș. Mi-a trecut de șagă. Am fost odată și nu mai am poftă să-mi ieu — o sócră. Nevésta mea a fost un ânger de bunătate, dar a avut și o mamă vėdುವ, care trăia împreună cu noi. Brr! Decă mi-aduc aminte de zilele acele, me iau fiori.

— In sfērșit ce vrei dară?

— Ț'oiu spune. Am fugit de urmărirea norocului.

— Nu te înțeleg.

— Ascultă dar. Alaltăeri, eșind la stradă, observ că trecătorii se uită la mine fōrte curios. Îmi esaminez hainele, nu cumva sūnt prost imbrăcat. Vėd că totul e 'n regulă. Ce se uită deci ómenii aceștia la mine? Trec mai incolo. Și numai decât bag de sémă, că niște persóne cu cari mai de mult nu prea vorbiam, acuma me salută cu respect, iar alții stau de vorbă cu mine, făcėndu-mi complimente cu niște surisuri măgulitóre. Ce va să dică asta? S'a întors lumea ori m'am schimbat eu? Pe când meditam mai adânc, unul grăbi de peste drum și intinđėndu-și brațele, imi strigă:

— Te felicitez!

Stau uimit și dic că nu pricep de loc cauza felicitării!

El inse, nici una nici doue, me ia de braț și-mi dice:

— De giaba vrei s'ascunđi. Tot orașul șcie.

— Ce?

— Norocul teu.

Eram și mai incurcat. In tótă vieța mea nu șcieu să fiu avut nici un noroc; de unde m'ar fi nimerit tocmai acuma?

Și i-am đis:

— Te rog lámureșce-me.

El inse, in loc de respuns, mi-a lăsat brațul și a urmat:

— Decă cređi că mai poți ascunde lucrul, du-te in cafenea și citeșce diarele. Vei vedé, că nu mai poți tăinuí nimica. Adío. Grăbesc. De séră viu la tine. Să fie și șampanie.

Ca scos din minți, alerg in prima cafenea. Eră lume multă și cum m'au zărit, toți au strigat:

— Să trăescă!

Le đic că nu șcieu de ce me aclamă; inse nu me crede nime și 'ncep a ríde 'n hohot, că de ce vreu să-i fac proști.

— Decă nu șcii, — đise apoi unul, — ian poțeșce și citeșce, — și-mi dete 'n mână un điar próspet.

Citesc, citesc și lumea incepe a se 'nvėrti cu mine. Điarul sciea, că la loteria de classă am căștigat optđeci-de-mii de coróne.

Trėntesc điarul și strig:

— Minciună próstă.

— Aș! De unde ar șci tóte diarele să scie la fel, că Ghiță Potcăreanu din Drimboeni a fost norocosul?

— Nu șcieu. Dar ve jur pe tot ce am mai sfânt, că nici n'am los.

— Vrei s'ascunđi lucrul, ca nu cumva să plătești șampanie.

Vėdėnd că n'am incătrău, am luat-o pe picior și fuga pân' acasă. Acolo am incuiat ușile, să nu potă vini nimene a me felicită.

Și pe când stam pe gânduri să ghicesc, că cine mi-a făcut gluma acesta prin diare, arunc privirea pe mėsă și zăresc acolo niște scrisori venite cu poșta de când me dusesem.

Deschid una. Eră de la croitorul meu. Ticălosul, se felicită că 'n sfērșit o să-și capete și el paralele.

A doua venise de la un prieten, cu care me certasem grozav. Îmi sciea că el totdauna mi-a fost prieten bun și decă cu tóte aceste s'a vėrit intre noi o galcėvă, să acoperim totul cu vėlul uitării.

A treia, niște rėnduri parfumate; de la o mamă cu trei fete de măritat, me poftia la o cėscă de ciau pe ađi și pentru tóte serile.

A patra, nefrancatá, eră in versuri. Un poet local mi-a făcut o odă, in care me 'nălță pănă 'n al șeptelea cer și incheia rugăndu-me să-i editez poesiile, ceea ce mi-a produce o nouă perlă in diadema meritelor mele.

A cincea, scrisă pe o hărtie próstă și trimisă prin cineva, eră de la proprietarul casei, care me 'nșciință că 'n considerarea schimbării mele in cele materiale, care din sárac ce-am fost m'a făcut om bogat, se crede indreptățit a-mi urcă chiria pănă acuma atât de mică.

A șesea, șeptea și opta făceau apel la sentimentul meu de om de inimă și me rugau să le girez niște polițe.

A noua eră de la cassa de păstrare care me inșciință, că se apropie scadența polițelor mele.

A đecea . . .

Tocmai când voiam să citesc a đecea, lăutarii sub feréstra mea incepură să cante favorita mea horă:

Am pești, am raci!

Am un galbėn, dar nu-i bun,

Nu-l pot bé cu mândra 'n drum.

Deschid ferésta să-i gonesc. Și vėd că strada e plină de lume. Musica incetėză și un tiner se urcă pe o tribună improvisată și mi se adresėză:

„Ilustre bărbat!

„Cetățenii acestui orașel aflând de rarul noroc ce v'a intimpinat, binecuvėntėză sórtea c'a ales dintre toți pe cel mai vrednic . . .“

Nu șcieu ce-a mai đis, căci in clipa aceea auđii la spate o voce de femeie, care me umplu de fiori. Eră fosta mea sócră, pe care n'o mai vėdusem de la mórtea nevetei mele și care atuncia s'a despărțit de mine blăstėmându-me.

Inmărmurii.

Ea inse nu eră ca mai de mult, posomorită și hărtăgósă, ci veselă și plină de bunătate.

Își intinse brațele spre mine și-mi đise:

— Abia am putut intră prin vecini. Nu-i frumos că ai incuiat ușa, căci eu totdauna te-am iubit. Am și grăbit să viu să te felicitez. Vino 'n brațele mele, Ghiță dragă!

Și când îi vėđui cele doue brațe, imi părea că

se 'ntind spre mine niște ghiare de corb, care vré să me prăpădescă.

Tóte ca tóte, dar asta erá prea prea. Mai bine mor, imi díceam, decât o astfel de imbrățișare. Și 'n momentul când ea sta să-mi cuprindă gâtul, me tupilii iute jos, fugii dinaintea ei și dēnsa imbrățișă vėzduhul.

Iute la gară, luai primul tren care plecá și iată-me-s aici, departe, unde nu me póte găsi nime, nici chiar — sócra.

Pe cale aflai, că informațiunea diarelor a fost inspirată de un prieten, care a vrut să-mi tragă o glumă.

IOSIF VULCAN.

Ilustrațiunile din nr. acesta.

Modelul mamei. Mama se ocupă cu pictura. In orele sale libere, ea dá sbor liber talentului seu și crează pe pánza dinaintea sa felurite inspirațiuni. Copila ei de multe ori priveșce cu drag cum mama dá vieță pánzei. Odată ce i-a tocat prin minte, s'o róge ca să-i facă portretul. „Cu plăcere, dragă, i-a respuns mama, dar atuncia trebuie să stai liniștită“. „Voiu sta, cât vrei“. Și pictarea incepe. Mama lucréză cu entusiasm. Așá model plăcut nici odată n'a avut încă. Ilustrația e făcută după tabloul lui Artur Köpkins.

Soldatul degerat. Iérna grozavă a degerat tot. Un lințoliu acopere déluri și câmpii. Nimeni nu mai umblă p'afară și nu se aude decât urletul lupilor și croncănitul corbilor. Un soldat in avangardă, inaintéză incet, ca să nu-l observe dușmanii. De odată simte par că un somn, ochii i se inchid incetișor, membrele-i amortesc și lăbit de puteri cade jos, degerat. Calul, fidelul seu tovarăs, stă locului și linge pe stăpânul seu, dar insedar. Soldatul din ce in ce mai mult își perde simțirile; corbii croncănitóri s'au și ivit de-asupra lui in vėzduh, simțind mirosul de cadavru. Calul tot nu se mișcă și numai rinchiéză dureros. In sfērșit iată vin niște trecători, aceia găsesc pe soldatul degerat și-l duc dimpreună cu calul seu in satul cel mai de aprópe.

LITERATURĂ și ARTE.

Șciri literare și artistice. Carmen Sylva a terminat de curēnd un nou roman, in limba germană; titlul este „Seifenflasen“ (Beșici de săpun;) e sub tipar la Lipsca unde se tipăreșce cu multă artă. — *Di I. Nenitescu* prepară o mare lucrare asupra Dobrogei.

Academia Română se va intruní in sesiune generală marți la 3 martie n. In nr. viitor vom incepe raporturile nóstre, cele mai complete din tótă diaristica română. De ocamdată insemnám cu bucurie, că milionarul Toma Petcu, care a murit la București in diua de 28 ianuarie (9 februarie,) a lăsat un milion de lei Academiei. Reposatul a fost originar din Transilvania, din Săcele, a trăit ca negustor in Brăila. Afară de darul făcut Academiei, a lăsat și alte multe dispoșiții filantropice, intre altele comunei Săcele 10.000 lei, spitalului din Brăila 30.000 lei, bisericei Sf. Nicolae din Brăila unde s'a făcut ceremonia inmormentării 10.000 lei etc.

Ícone Șterse. Acesta e titlul unei culegeri de nuvele de dl Al. Vlahuță, publicată in „Biblioteca pentru toți“ a dlui Carol Müller in București. Broșura precedată de portretul și iscălitura autorului, are drept prefață o scrisóre de Barbu Delavrancea, sub titlul „Cum l'am cunoscut“. Prețul broșurei e 30 bani.

Un nou document. Dl V. A. Urechia a publicat in ediția Academiei Române „Un nou document de la Constantin Cantemir vodă“ Iași, anul 1689.

Carte de școlă. A eșit de sub tipar la Brașov, din tipografia A. Mureșianu: „Gramatica limbei româneșci“. Fonetică și ortografie, etimologie, sintacsă, stil. Intocmită in doue cursuri concentrice pentru școlele populare de Ion Dariu. Cursul II, pentru anul al 5-lea și al 6-lea de școlă, pentru școla de repetițiune, de adulți, școle civile etc. Editura autorului.

Reviste și diare. *Vieta*, revista dlui Vlahuță, a incetat d'a mai apăre; dl Vlahuță, ni se scrie, e ocupat cu scrierea unui mare roman; dsa va colaboră și la „Voința Națională“ alături cu Delavrancea. — *Dochia* va fi titlul unei reviste noue, ce dna Adela Xenopol va scóte de la 1 aprilie, ocupându-se numai de chestia femeieșcă. In legătură cu acesta, dna Xenopol a avut o audiență la regina. — *Gazeta* se numeșce un diar liberal-național, care a apărut la București, ca organul liberalilor tineri. — *Revista Liporei* a incetat, după 11 numere. — *Revista Nouă* din București nu va mai apăre. — *Diua*, gazetă cotidiană a dlui G. Panu, a apărut la București. — *Diarul* dlui I. Iancovescu va eși in curēnd tot la București. — *Dreptatea* din Timșóra, care in timpul din urmă a apărut sub redacția responsabilă a dlui Adrian P. Deseanu, acum apare sub a dlui Aureliu Trif. — *Gazeta Bucovinei* din Cernăuți ș-a schimbat redactorul; dl Mihai Teliman s'a retras și in locul dsale a intrat dl Adrian P. Deseanu. — *Ecoul Vrancei* a apărut la Focșani sub direcțiunea dlui G. S. Constantinescu. — *Conservatorul*, organ al partidului conservator, a apărut la Brăila.

TEATRU și MUSICĂ.

Șciri teatrale și musicale. Baritonul Traian Mureșianu a luat parte in Viena la o serată musicală, arangiată la 2 februarie de reuniunea „Moderne Kunst“, unde a cântat cu mare succes. — *Dșóra Susana Reichenberg*, prima artistă de la Comedia franceză din Paris, a sosit la București și va da câteva reprezentații la Teatrul Național. — *Di D. Teleor* a inaintat societății Presei din București pentru concursul ce a deschis o comedie intr'un act „Aventurele unei sóce“ scrisă conform condițiunilor impuse. — *Corul vocal român din Oravița* in anul acesta are să serbeze jubileul de 25 ani al existenței sale.

Concertul corului țărănesc din Orăștie, dat la 3/15 februarie, sub conducerea invățătorului Ioan Branga, a reușit bine. Corul a cântat câteva cvartete, dșóra Veturia Vlad a eșecutat pe pian un potpouri „Gintea Latină“; Mariuța Gelmărean, fiică de țeran, a declamat o poesie de Th. D. Speranță; iar dșóra Leontina Muntean și dl Nicolae Persecan au cântat solurile din cor. După concert a urmat un dans vesel.

Concert popular in Semic. Corul vocal bisericesc gr. or. al plugarilor români din Semic, comitatul Cenad, a dat acolo la 9 februarie n. un concert sub conducerea invățătorului Teodor Suci. S'au cân-

tat compoziții de Vidu, Karras și alții; s'au declamat poezii de G. Sion, Ios. Vulcan, Th. D. Speranța, M. Gângav. După concert a urmat dans.

Corul vocal român din Chinez a dat în carnevalul trecut șese concerte sub conducerea învățătorului Traian Brădescu și anume în Chinez, Hodoni, Pesac, Bărăteaz, St. Andraș și în Becicherecul-mic. După aceste corul precum ni se scrie, „prin reutatea a câteva persoane“ s'a desființat. Credem înse că va învia în curând.

Vapor-teatru. De curând s'a constituit în Europa o societate, care va construi un mare vapor, în care se vor cuprinde, pe lângă un restaurant mare, și o imensă sală de teatru, cu scenă, decoruri, mașinăriile cele mai moderne și mai multe cabine pentru artiști, etc. Sala de teatru care va fi prevădută și cu loji, va cuprinde 2000 locuri. Acest teatru-vapor are de scop să înlesnescă de a pute vedé și auđi arta și acelor locuitori cari prin lipsa de clădiri confortabile și din cauza prea marei depărtări de centrele de civilizațiune, sânt lipsiți de plăcerile artistice. Planul societății e ca primul voiaj artistic cu acest vapor să-l facă în Rusia, pe fluviul Volga. Vaporul se va opri în toate orașele, mici și mari, cari sânt presărate pe ambele maluri ale Volgei, până aprópe de obârșia fluviului, adică până acolo unde póte merge acest mare vapor. Prin mijlocirea acestui vas vor profitá de artă chiar și locuitorii cei mai sêlbateci de prin America de Sud și Australia cu multele ei insule.

Teatrul din Craioara. Dl Traian Demetrescu, cunoscutul poet și dl C. M. Cioacăzan, deputat, au fost numiți membri ai comitetului teatral din Craiova.

BISERICĂ și ȘCOLĂ.

Societatea academică România Jună din Viena, precum am mai scris, la Paști are să serbeze jubileul de 25 de ani de la înființarea sa. Pentru organizarea acestor sêrbări s'a constituit în Viena un comitet sub președința dlui dr. Sterie Ciurcu. Asemenea s'au constituit comitete în diferite părți locuite de români, precum în Arad, Sibíiu, Brașov, Sucéva, Iași și București. Cu ocasiunea acésta societatea România Jună pune bazele unei fundațiuni sub numele de „Internatul academic român de lege creștină, care studiază în Viena și este lipsit de mijloce. Spre scopul acesta s'au lansat liste de subscriere; una se află depusă în redacțiunea noastră.

Adunare învățătorescă în Moroda. Reuniunea cercuală a învățătorilor gr. or. români din inspectoratul Șiriei se va întruni în adunare generală la Moroda în 9 martie n. sub presiunea dlui Alexiu Doboș, notar Iuliu Groșorean.

Societatea studenților în medicină-veterinară din București ține în fiecare vineri o conferință; s'au înscris dnii Al. Bicleșanu, Al. Septelici, D. Nicolae, C. Repezeanu, C. I. Popescu, Petre Popescu, E. Ionescu.

Adunare învățătorescă în Făgăraș. Despărțământul Făgăraș al reuniunii învățătorilor români gr. or. din districtul XI al archidiecesei Transilvania va ține adunare generală în 11 martie n. la Făgăraș sub presiunea dlui Nicolae Aron, secretar Ioan Berescu. Învățătorii Fl. Comșa, T. Păcală și S. Siche vor ține prelegeri teoretice și practice.

C E E N O U ?

Hymen. Dl Anton Bacalbașa, directorul ȋiarului „Moș Teacă“ și prim-redactor la ȋiarul „Dreptatea“ ȋin București, s'a logodit acolo cu dșóra Alesandrina Scărișoreanu, cumnata dlui Hodoș și véra dlui Marion. — Dl **Corneliu Crainicescu**, învățător gr. or. român în Vucova, s'a logodit cu dșóra Maria Georgiu, fiica preotului Eugeniu Georgiu din Cadar.

Șciri personale. Dl **Silviu cavalier de Pușcariu**, vice-consul în Berlin, e strămutat în aceeaș calitate la Alesandria în Egipt. — Dl dr. **Alesandru Silaș** a fost ales medic cercual în Batta, cercul Birchiș.

Un comite suprem român. De mai multe luni se vorbeșee, că guvernul va numi câțiva comiți supremi români. În sfêrșit, sêptemâna trecută ȋiarul oficial a publicat o astfel de surprindere. Și anume dl Iuliu Vinț, deputat din Maramureș, a fost numit comite suprem în comitatul Ugocia. Noul și astăđi singurul comite suprem român, s'a născut la 1841; la început a vrut să fie preot, studiând teologia la Gherla; apoi a intrat pe cariera juridică și a studiat dreptul la academia de drept din Oradea-mare; terminând, a intrat în serviciul comitatului seu natal Maramureș, unde a ajuns protopretor în Vișeu-de-sus și de unde a fost ales deputat.

Institute de credit și economii. Albina din Sibíu ș-a publicat contul bilanțului pe anul trecut. Resultatul și de asta-dată a fost strălucit: Capital social 600.000 fl., profitul curat 124.311 fl. 5 cr. — **Timișana** din Timișóra e convocată la adunare generală pe 5 martie; capitalul social 212.989 fl. 74 cr., profitul curat 17.861 fl. 85 cr. — **Hunedóra** din Deva are adunare generală în 4 martie; capitalul social 15.950 fl., profitul curat 2172 fl. 95 cr. — **Cassa de păstrare din Sebiște** lângă Sibíiu va ține adunarea sa generală în 1 martie; capitalul social 10.300 fl., profitul curat 1461 fl. 10 cr. — **Detunata** din Bucium va avé adunarea sa generală în 19 martie; capitalul social 30.000 fl., profitul curat 11.257 fl. 81 cr.

Necrológe. **Emanuíl baron de Ștircea**, veteranul boerimei române din Bucovina, a încetat din viață la 4|16 februarie. Familia Ștircea e una din cele mai vechi familii românești. Ea își are originea încá de pe timpul lui Alexandru cel Bun. Baronul Emanoil Ștircea s'a născut în anul 1800; din căsătoria sa cu dșóra Ralli s'au născut trei copii: Eugen, Victor și Natalia, soția baronului Hormuzachi. După terminarea studiilor sale gimnasiale și filosofice, s'a retras în viața privată. Darnicia lui erá proverbială. — **Ved. Alesandra Rocsin** n. Fruscha a repausat la Oradea-mare, la 10|22 februarie, în etate de 72 ani. — **Nic. Cosgaria**, căpitan c. și r. în pensie, a murit la Făgăraș în 21 februarie, în etate de 62 ani. — **Petru Costescu**, fost funcționar la societatea vapoarelor pe Dunăre, a reposat la Orșova, în 23 februarie, în etate de 42 ani. — **Nicolae Ribariu**, preot gr. or. în Șag lângă Timișóra, a murit la 13|25 februarie.

OGLINDA LUMEI.

Căsătorie prin telegraf. Edward Duncan, șeful gării din st. Cloud, a jurat credință eternă prin telegraf Miss-e Lydie Kluth din Oshkosh, statul Wisconsin, în America. Nefiind în st. Cloud preot reformat și mi-

rele neputând merge la Oshkosh și Țea să nu fie lipsită de binecuvântarea preoțească, această formalitate s'a mijlocit prin sîrmele telegrafului. În Oshkosh la Depot-ul Northwestern lângă mașina electrică sta mirésa, martorii și preotul binecuvântător, iar în st. Cloud, s'au așezat mirele și martorii în giurul mașinei. Preotul a adresat mirelui prin telegraf întrebările obicinuite, iar acesta tot prin telegraf a dat răspunsurile în prezența martorilor: deasemenea a dat și preotul binecuvântarea, unui cu graiul, iar altuia prin electricitate. Terminându-se toate acestea, dna Duncan a plecat la fericitul ei soț.

O corónă scumpă. Țiarul francez „Latérne“ spune că regele Carol al Portugaliei și-a trimis coróna unui aurar din Paris ca să facă la ea unele reparaturi. Coróna acésta este cea mai scumpă dintre toate corónenele lumii. Ea reprezintă suma enormă de treizeci și două de milioane de franci. După acésta urmăză în preș coróna împărătesei de Rusia, care reprezintă suma de două-spre-zece milioane. Coróna reginei Victoria a Angliei e prețuită cu opt milioane și se pôte vedé în orice Ți pentru 60 bani. Venitul, ce se adună pe calea asta, cade în visteria regală.

Felurimi.

Greutatea unui om sánĉtos. Cât cântăreșce omul, decă e sánĉtos, a arătat-o într'o formulă ușoră de înțeles reuniunea higienică din Berlin: La o lungime de 150 centimetri a corpului greutatea normală e de 50 kilograme, creșce apoi la fiecare centimetru din lungimea corpului cu un kilgram. Țe aceea un om „normal“ cântăreșce atâtea kilograme, câți centimetri are în lungime peste un metru. Fiecare pôte deci exact socoti cât de greu este. Decă omul se simte sánĉtos, este vesel de vieță și trăieșce cumpĉtat, atunci n'are a face decă cântăreșce mai mult séu mai puțin decăt un „om natural“.

Originea batistei. În timpul iernei ori-cine are nevoie de batistă, mai ales când afurisitul de guturaiu se anină de nasurile ómenilor. Așá fiind, fiecare pôte să-și puie întrebarea: De când s'au inventat batistele, căci de sigur Adam și Eva n'au avut. Un cronicar hazliu, care și-a pus și el acésta întrebare, ne dá următorul răspuns: Cea dintéiu batistă fu purtată acum 350 de ani, de cătră o Venețiană de totă frumusețea, care făcú furori prin batista sa. Curénd batistele trecură peste Alpi și se respândiră în Franța unde fure adoptate de seniori și damele de la curtea lui Enric al II-lea. Pe atunci batistele fiind fórte fin brodate, costau fórte mult și erau obiecte de lucș. Din Franța ele trecură în Germania, unde în scurtă vreme deveniră fórte populare în cercul seniorilor. De óre-ce inse și poporul voi să le întrebuițeze, un edict publicat la Drezda în 1595 opri cu deseversire pe ómenii din popor să întrebuițeze batistele. Cu timpul inse ele se vulgarisară și astfel totă lumea căpĉtă dreptul de a le purtá.

Pentru dómne tinere.

Mănușele se spĉlá cu o amestecătură de camforă și alcool. O luminare nu trebuie ținută în apropierea acestei soluțiuni, căci aburii de camforă se aprind fórte lesne.

UMOR și SATIRĂ.

— Ióne!

— Aud, cucóne!

— Du-te de cumpĉră chibrituri, dar veți să iei de acelea cari se aprind.

Ion plĉcă, se întórece cu chibriturile. Stăpánul seu dădú să-și aprindă țigara.

— Bine, mĉ, chibriturile astea nu-s bune; nu se aprinde nici unul!

— Mĉ mir — Țise Ion — eu le-am încercat pe toate și toate s'au aprins!

Cucónele vorbese de toaletă:

— Ador roșu.

— Eu prefer albastru . . .

— Mie, Țise cóna Barbu, măritată de curénd, imi plece negru! . . . Ți dá ilusie de vĉduvie.

Copiii teribili.

— Mamă, Țise Jenică gata d'a o insoți la plimbare, ia și niște bombóne pentru mine decă oiú incede să plâng pe drum . . .

Scrisóre din Carlsbad.

„Iubite amice.

„Súnt deja de o lună aci, și aȚi, cântărindu-me am constatat că am pierdut din greutate Țece kilograme. Mi-a venit o idee. La anul am să trimit aci pe sócra mea, care cântăreșce tocmai 60 de kilograme, pentru o cură de o jumĉtate de an . . .“

Consultație medicală.

— Doctore, suferim de stomac toți din casă; și e curios că bucatele le gătesc eu. Ce să luăm, doctore?

— O bucătăresă.

— Să-ți împrumut calul să faci o plimbare? Fórte bine, dar cu o condiție: să nu te duci decăt la șosea.

— Pentru ce?

— Pentru că calul meu numai de acolo șcie să vie singur acasă.

Pe firma unei băcánii de la Obor se citeșce:

„Brânză 9 de Brăila“.

Iar la vecinul de peste drum:

„Păstramă de vacă 9“.

La gară cucóna își ia Țiua bună de la bărbat, îl sárută și urcându-se în vagon, îi Țice:

— Să-mi scrii des, Nicule; când mi-o trebui parrale, îți scriu și eu.

Călindarul sĉptĉmănei.

Duminea a 2-a din post. Ev. dela Marcu, c.2, gl.6, a inv. 6.

Țiua sĉpt.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sórele.
Duminea	18 Păr. Leon Papa	1 Marie Albin	6 32 5 24
Luni	19 Ap. Archip	2 Simpliciu	6 30 5 25
Marți	20 Păr. Leon	3 Cunigunda	6 28 5 27
Mercuri	21 Cuv. Timoteu	4 Casimir	6 25 5 29
Joi	22 † Af. m. s. Eugenia	5 Frideric	6 23 5 31
Vineri	23 Păr. Policarp	6 Victor	6 21 5 33
Sămbătă	24 † Af. cap. S. Ioan Bot.	7 Cotfried	6 18 5 35

Proprietar, redactor respunȚător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

CU TIPARUL LUI IOSIF LÁNG ÎN ORADEA-MARE.